

Τάσεις του επιχειρείν
με τη ματιά της Εθνικής Τράπεζας

ΠΩΛΗΣΕΙΣ

1^ο τρίμηνο 2024

Τριών ταχυτήτων οι επιδόσεις του 2023, με τη «νέα οικονομία» να κερδίζει έδαφος

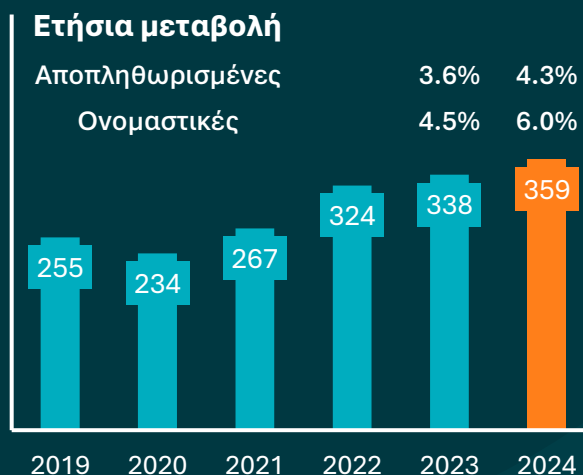
Υπηρεσίες, κατασκευές και βιομηχανία υψηλής τεχνολογίας ξεχώρισαν στο 4^ο τρίμηνο 2023

Θετικές οι προοπτικές των επιχειρηματικών πωλήσεων για το 2024

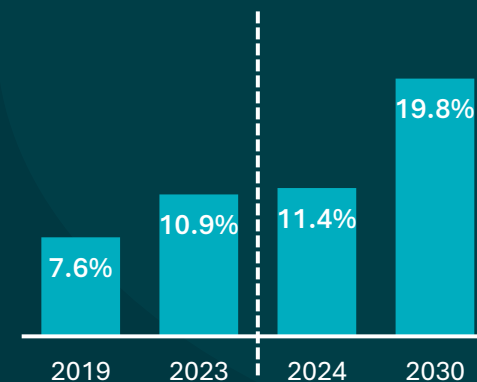
Η «νέα οικονομία» αυξάνει συνεχώς το αποτύπωμά της στο ελληνικό επιχειρείν

Πωλήσεις επιχειρηματικού τομέα
ποσά σε δις €

Μερίδιο «νέας οικονομίας» στον επιχειρηματικό τομέα
σε αποπληθωρισμένους όρους

Το μέγεθος των γραναζιών αντιστοιχεί στο σχετικό μερίδιο των κλάδων στις συνολικές ονομαστικές πωλήσεις

Σύνοψη

Το **2023** είναι, σε πρώτη ματιά, ένα έτος με υγιή άνοδο επιχειρηματικών πωλήσεων (+3,6% σε αποπληθωρισμένους όρους). Ωστόσο, στην πραγματικότητα, υπήρξε **μια χρονιά με δύο πρόσωπα**: το 1^ο εξάμηνο είχε ιδιαίτερα υψηλούς ρυθμούς αύξησης (+6,5% σε ετήσια βάση), ενώ το 2^ο εξάμηνο κινήθηκε σε πιο αναιμικές επιδόσεις (+1,3%), εξέλιξη που συμβαδίζει με τη σταδιακή κάμψη της δυναμικής των επενδύσεων και της απασχόλησης. Παρόλα αυτά, η Ελλάδα κατάφερε να κλείσει το 2023 με **άνοδο του μεριδίου της στο ευρωπαϊκό επιχειρείν** (1,12%, από 1,09% στα τέλη 2022), καθώς η πλειοψηφία των χωρών της ΕΕ αντιμετώπισε μεγαλύτερης έντασης συστατικές πιέσεις.

Εστιάζοντας στο **4^ο τρίμηνο του 2023**, η επίδοση του +2,2% κρύβει ένα **δυνατό Οκτώβριο** (+6,1%) – εν μέρει ως αναπλήρωση δραστηριότητας εξαιτίας των κλιματικών φαινομένων Αυγούστου-Σεπτεμβρίου – ακολουθούμενο από ένα **αδύναμο δίμηνο Νοεμβρίου-Δεκεμβρίου** (+0,4%). Η ανομοιογένεια στις επιδόσεις του τριμήνου αυτού ήταν ακόμα πιο έντονη σε διάσταση κλάδων. Συγκεκριμένα, διακρίνουμε **κλαδικές επιδόσεις τριών ταχυτήτων**:

- Κατασκευές, βιομηχανία υψηλής τεχνολογίας και υπηρεσίες κινήθηκαν ανοδικά, με τις IT υπηρεσίες να ξεχωρίζουν θετικότερα (+20%).
- Χονδρικό εμπόριο και λοιπή βιομηχανία κινήθηκαν σταθεροποιητικά, δείχνοντας ότι προσπαθούν να ισορροπήσουν υπό την πίεση της αδύναμης εξωτερικής ζήτησης.
- Το λιανικό εμπόριο κινήθηκε πτωτικά σε όλη τη διάρκεια του 2023, αντανακλώντας σε μεγάλο βαθμό την πίεση στη ζήτηση από τις συνεχώς ανοδικές τιμές.

Εξετάζοντας τις **προοπτικές για το 2024**, εκτιμούμε ότι ο επιχειρηματικός τομέας έχει τη δυναμική να επιτύχει **ρυθμούς ανάπτυξης της τάξης του 4%** σε αποπληθωρισμένους όρους, αντανακλώντας τη σταδιακά ισχυρότερη ευρωπαϊκή ζήτηση. Όντως, οι πρώτες ενδείξεις για το νέο έτος – από τις επιδόσεις Ιανουαρίου για τις μεγάλες επιχειρήσεις (+3,6%) – επιβεβαιώνουν την τάση ανάκαμψης σε επίπεδα υψηλότερα του αδύναμου 2^{ου} εξαμήνου του 2023.

Ωστόσο, **το 2024 θα είναι επίσης ένα έτος προκλήσεων**, καθώς το διεθνές περιβάλλον συνεχίζει να χαρακτηρίζεται από **εξαιρετικά υψηλή αβεβαιότητα**, με τις γεωπολιτικές πιέσεις να δημιουργούν συνεχώς εστίες οικονομικών τριγμών (όπως η μείωση των διελεύσεων από το Σουέζ κατά 40% κατά το πρώτο τρίμηνο του έτους). Παράλληλα, οι επιχειρήσεις καλούνται να διαχειριστούν φαινόμενα που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή επιδρώντας στην οικονομία σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

Κοιτάζοντας σε πιο μεσοπρόθεσμο ορίζοντα και πέρα από τους συγκυριακούς κλυδωνισμούς, το στοιχείο που ξεχωρίζει στο ελληνικό επιχειρείν και εκτιμάται ότι θα αφήσει το βαθύτερο αποτύπωμα τα επόμενα χρόνια είναι η **συνεχής άνοδος των κλάδων της «νέας οικονομίας»**, καλύπτοντας τομείς από το IT μέχρι τη βιομηχανία υψηλής τεχνολογίας και το R&D. Ήδη, το μερίδιο αυτής στις πωλήσεις του επιχειρηματικού τομέα έχει ανέλθει στο 10,9% το 2023 από 7,6% το 2019. Σημειώνουμε ενδεικτικά ότι το 2023 πέτυχε τριπλάσιο ρυθμό ανάπτυξης από το λοιπό επιχειρηματικό τομέα (11,2% έναντι 2,8%). Συνεχίζοντας στην τάση ανάπτυξης των τελευταίων ετών, το μερίδιο της «νέας οικονομίας» **έχει τα εχέγγυα να φτάσει το 20% μέχρι το 2030**. Με τις έμμεσες θετικές επιδράσεις να διαχέονται στο σύνολο των κλάδων, η διαμόρφωση αυτού του νέου πρότυπου επιχειρηματικής οικονομίας στην Ελλάδα αποτελεί το υπέρτατο στοίχημα.

Ο ισχυρός Οκτώβριος έδωσε ώθηση στο 4^ο τρίμηνο του 2023

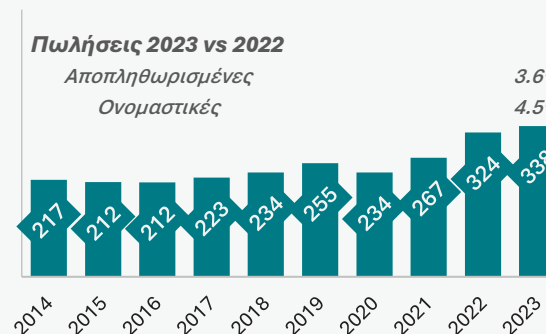
Θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης κατέγραψαν οι πωλήσεις του επιχειρηματικού τομέα^[1] στο 4^ο τρίμηνο του 2023 (+2,2% σε αποπληθωρισμένους όρους), με σημαντικές όμως διαφοροποιήσεις μεταξύ των μηνών. Η ισχυρή επίδοση του Οκτωβρίου (+6,1%), η οποία μερικώς οφείλεται στην αναπλήρωση κλιματικών απωλειών του διμήνου Αυγούστου-Σεπτεμβρίου ακολουθήθηκε από το αδύναμο δίμηνο Νοεμβρίου-Δεκεμβρίου (+1,1% και -0,1% αντίστοιχα).

Έτσι το 2023 έκλεισε θετικά για τον εταιρικό τομέα, με τις πωλήσεις να παρουσιάζουν αύξηση 3,6% σε αποπληθωρισμένους όρους, παρουσιάζοντας, ωστόσο, σημαντική επιβράδυνση μεταξύ 1^{ου} και 2^{ου} εξαμήνου του έτους (+6,5% και +1,3% αντίστοιχα), η οποία επιβεβαιώνεται από την τάση της προστιθέμενης αξίας του επιχειρηματικού τομέα και συμβαδίζει με την κάμψη της δυναμικής των επενδύσεων^[2] και της απασχόλησης.

Παρά τη σταδιακή επιβράδυνση, οι ελληνικές επιχειρήσεις υπερέβησαν τις επιδόσεις των ευρωπαϊών ανταγωνιστών τους σε όρους παραγωγής προστιθέμενης αξίας, τόσο στο «δυνατό» 1ο εξάμηνο (+5,0% έναντι +1,6%) όσο και στο «αδύναμο» 2ο εξάμηνο (+1,8% έναντι +0,1%). Υπό τις συνθήκες αυτές, ο επιχειρηματικός τομέας βελτίωσε τη θέση του έναντι του ευρωπαϊκού ανταγωνισμού, με το μερίδιό του να διαμορφώνεται στο 1,12% το 4^ο τρίμηνο του 2023 (από 1,09% το 2022).

Πωλήσεις επιχειρηματικού τομέα

για το δωδεκάμηνο του έτους σε δις €

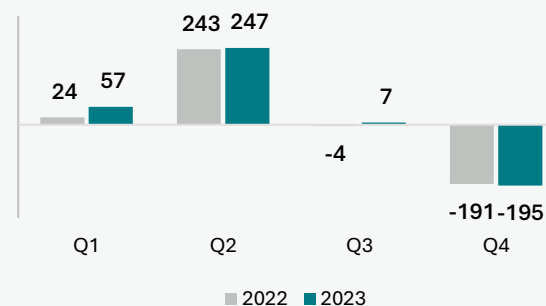
Πωλήσεις επιχειρηματικού τομέα

ετήσια μεταβολή

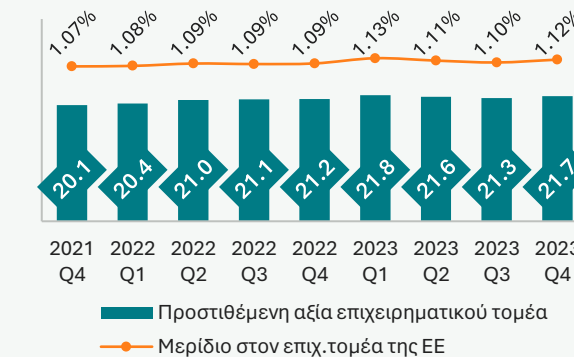
Απασχόληση ιδιωτικού τομέα

ισοζύγιο προσλήψεων-αποχωρήσεων

Μερίδιο Ελλάδας στην ΕΕ

προστιθέμενη αξία επιχειρηματικού τομέα σε αποπληθωρισμένους όρους

[1] Από τον επιχειρηματικό τομέα εξαιρούνται οι ακόλουθοι τομείς: πρωτογενής παραγωγή, ενέργεια, χρηματοοικονομικές και δημόσιες υπηρεσίες, και σε όρους ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος δεν λαμβάνονται υπόψη τα τεκμαρτά ενοίκια, οι φόροι και οι επιδοτήσεις.

[2] Εξαιρουμένων των επενδύσεων σε κατοικίες.

Πηγές: Eurostat, EL.Stat., Εργάνη | Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

Κομμένος στα τρία ο ελληνικός επιχειρηματικός τομέας

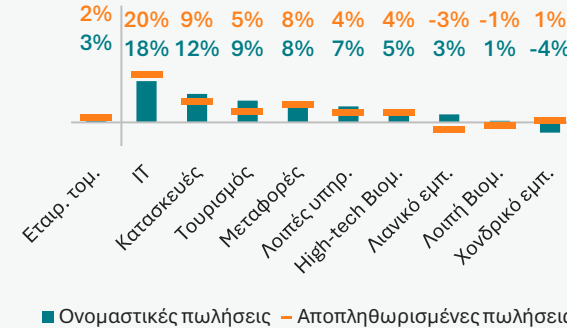
Εξετάζοντας αναλυτικότερα τις επιδόσεις των βασικών κλάδων του εταιρικού τομέα, διαπιστώνουμε ότι κατά το 4^ο τρίμηνο 2023 η πλειοψηφία κατέγραψε αύξηση πωλήσεων (σε αποπληθωρισμένους όρους). Όσον αφορά την πληθωριστική πίεση για το επιχειρείν ως σύνολο, διαπιστώνουμε ότι από αρχές 2023 έχει αποκλιμακωθεί αισθητά (καταλήγοντας στο +0,4% το 4ο τρίμηνο 2023, από +14% το 2022). Ωστόσο, η επίδοση αυτή κρύβει μεγάλες διαφοροποιήσεις μεταξύ των επιμέρους κλάδων – με τους δύο τομείς του εμπορίου να πρωταγωνιστούν λειτουργώντας με αντισταθμιστικό τρόπο. Συγκεκριμένα, ενώ το λιανικό εμπόριο συνεχίζει να δέχεται υψηλές πιέσεις (της τάξης του +7%), αντίθετα το χονδρικό εμπόριο κινείται υπό την επίδραση των πτωτικών διεθνών τιμών πρώτων υλών (ενδεικτικά: -7% στην τιμή του πετρελαίου). Σχετικά με τους λοιπούς κλάδους, η τάση των είναι γενικά πιο ήπια (χωρίς, δηλαδή, να ξεπερνά το +4%).

Εστιάζοντας στην πορεία των πωλήσεων κατά το 4^ο τρίμηνο του έτους (σε αποπληθωρισμένους όρους), διακρίνουμε κλαδικές επιδόσεις τριών ταχυτήτων:

- Ανοδικά κινήθηκαν οι κλάδοι υπηρεσιών, κατασκευών και βιομηχανίας υψηλής τεχνολογίας, με τον κλάδο IT να ξεχωρίζει (+20%) στο πλαίσιο της προσπάθειας ψηφιοποίησης της οικονομίας. Επίσης, σημειώνουμε ότι η ισχυρή άνοδος των μεταφορών (+8%) οφείλεται κυρίως στις χερσαίες μεταφορές όπου είχαμε επανέναρχη του μεταφορικού έργου που είχε ανασταλεί λόγω των πλημμυρών στην κεντρική Ελλάδα.
- Σταθεροποιητικά κινήθηκαν το χονδρικό εμπόριο και η λοιπή βιομηχανία – κλάδοι που δείχνει να προσπαθούν να ισορροπήσουν υπό την πίεση της αδύναμης εξωτερικής ζήτησης.
- Πτωτικά σε όλη τη διάρκεια του 2023 κινήθηκε το λιανικό εμπόριο, αντανakλώντας σε μεγάλο βαθμό την πίεση στη ζήτηση από τις συνεχώς ανοδικές τιμές.

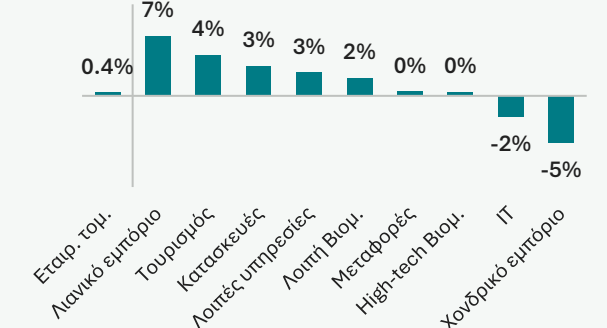
Πωλήσεις κλάδων

ετήσια επίδοση 4^{ου} τριμήνου 2023

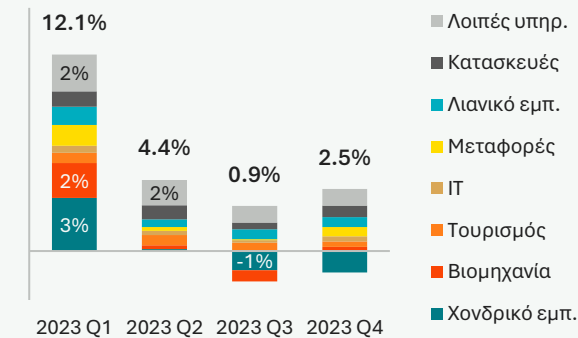
Πορεία τιμών κλάδων

ετήσια επίδοση 4^{ου} τριμήνου 2023

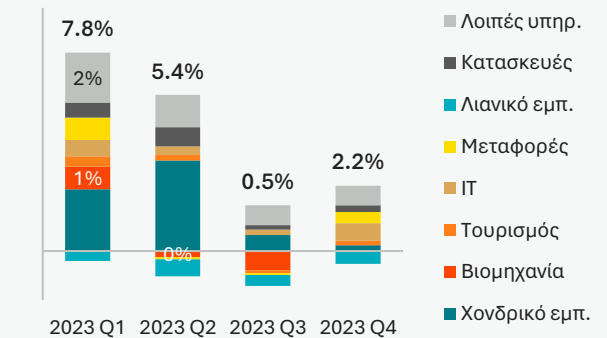
Συνεισφορά κλάδων στη μεταβολή των ονομαστικών πωλήσεων

ετήσια μεταβολή σε ονομαστικούς όρους

Συνεισφορά κλάδων στη μεταβολή των αποπληθωρισμένων πωλήσεων

ετήσια μεταβολή σε αποπληθωρισμένους όρους

Πηγές: Eurostat, EL.Stat. | Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

Απρόσκοπτα συνεχίζεται η σταδιακή αναβάθμιση του ελληνικού επιχειρείν

Εστιάζοντας στο κομμάτι του επιχειρηματικού τομέα με τις δυναμικότερες επιδόσεις, διαπιστώνουμε ευρεία εκπροσώπηση από κλάδους που συνδέονται με τα εξής ευρύτερα clusters:

- Οι κλάδοι που σχετίζονται με την ποιοτική αναβάθμιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, όπως
  - ▶ υπηρεσίες ψηφιακού εκσυγχρονισμού (πληροφορική και υπηρεσίες πληροφορίας, +19% και +23%, αντίστοιχα)
  - ▶ R&D (+12%)
  - ▶ συμβουλευτικές υπηρεσίες (+8%)
  - ▶ υπηρεσίες δικηγόρων-λογιστών (+6%).
- Οι κατασκευές συνεχίζουν την δυναμική τους πορεία, περιορίζοντας σιγά σιγά το κενό επενδύσεων σε έργα υποδομής και κατοικίες της προηγούμενης 10ετίας:
  - ▶ οι υποδομές ξεχωρίζουν για την ισχυρότερη δυναμική τους (+11%)
  - ▶ ακολουθούν κτίρια (+7%) και ειδικές κατασκευές (+3%)
  - ▶ θετικά επηρεάζονται συναφείς κλάδοι όπως η βιομηχανία μεταλλικών προϊόντων (+13%), οι υπηρεσίες αρχιτεκτόνων (+11%) και η βιομηχανία ορυκτών (+6%).
- Ο τουρισμός επωφελήθηκε από τις καλές καιρικές συνθήκες που επικράτησαν κατά το μεγαλύτερο μέρος του 4^{ου} τριμήνου του έτους:
  - ▶ τα ξενοδοχεία κατέγραψαν άνοδο 10%
  - ▶ οι συνδεδεμένοι κλάδοι των μεταφορών κινήθηκαν σε παρόμοια επίπεδα (με τις θαλάσσιες και αεροπορικές μεταφορές να παρουσιάζουν ανόδους της τάξης του 3-4%).

Μεγάλοι κλάδοι

ετήσια μεταβολή πωλήσεων 4^{ου} τριμήνου 2023

Μικροί κλάδοι

ετήσια μεταβολή πωλήσεων 4^{ου} τριμήνου 2023

■ Αποπληθωρισμένες πωλήσεις ■ Ονομαστικές πωλήσεις

■ Αποπληθωρισμένες πωλήσεις ■ Ονομαστικές πωλήσεις

[1] Η κατηγοριοποίηση των κλάδων σε μεγάλους και μικρούς γίνεται βάσει των πωλήσεων του τριμήνου σε ονομαστικούς όρους.
[2] Στις χερσαίες μεταφορές μεγάλο τμήμα της ανόδου αφορά την επανέναρχση του μεταφορικού έργου που είχε ανασταλεί τον Σεπτέμβριο, λόγω των πλημμυρών που έπληξαν την κεντρική δημιουργώντας σημαντικά προβλήματα στο οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο της περιοχής.
Πηγές: Eurostat, ELStat. | Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

Αδύναμη ευρωπαϊκή ζήτηση και πληθωρισμός ασκούν πίεση σε βιομηχανία και εμπόριο

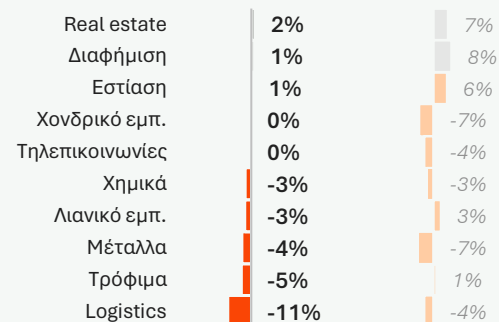

Περνώντας στους κλάδους που στο 4^ο τρίμηνο του έτους κατέγραψαν μεταβολή πωλήσεων χαμηλότερη της μέσης επίδοσης του επιχειρηματικού τομέα ξεχωρίζουν:

- Οι μεγάλοι κλάδοι της «παραδοσιακής βιομηχανίας» δέχονται ισχυρή πίεση από το συνδυασμό αδύναμης εξωτερικής ζήτησης (κυρίως εξαιτίας της αναμικτής ανάπτυξης της ΕΕ) και πληθωρισμού:
  - ▶ οι βιομηχανίες μετάλλων και χημικών (-4% και -3%, σε αποπληθωρισμένους όρους, αντίστοιχα)
  - ▶ η βιομηχανία τροφίμων (-5%)
  - ▶ οι βιομηχανίες ένδυσης και υφασμάτων (-8%)
- Υπό την πίεση των υψηλών τιμών, το λιανικό εμπόριο παρουσιάζει πτώση δραστηριότητας για 5^ο συνεχόμενο τρίμηνο (-3%).
- Έντονες απώλειες καταγράφει ο κλάδος των logistics (-11% σε αποπληθωρισμένους όρους), καθώς οι επιθέσεις στην Ερυθρά θάλασσα οδηγούν σε αναζήτηση εναλλακτικών οδών, και μειώνουν το ρόλο της Μεσογείου ως διαμετακομιστικού κόμβου στο εμπόριο Ασίας-ΕΕ.

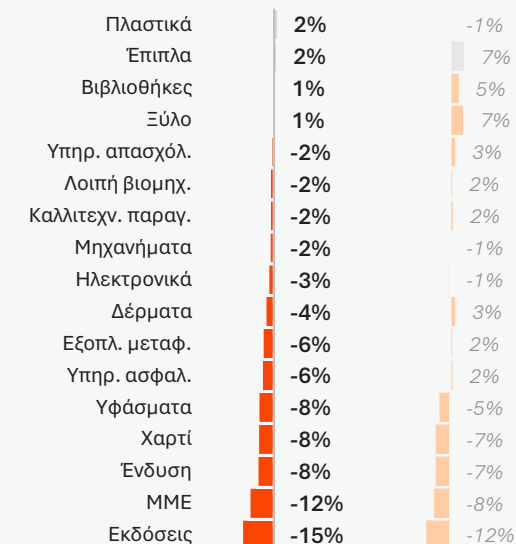
Μεγάλοι κλάδοι

ετήσια μεταβολή πωλήσεων 4^{ου} τριμήνου 2023

Μικροί κλάδοι

ετήσια μεταβολή πωλήσεων 4^{ου} τριμήνου

■ Αποπληθωρισμένες πωλήσεις ■ Ονομαστικές πωλήσεις

■ Αποπληθωρισμένες πωλήσεις ■ Ονομαστικές πωλήσεις

[1] Η κατηγοριοποίηση των κλάδων σε μεγάλους και μικρούς γίνεται βάσει των πωλήσεων του τριμήνου σε ονομαστικούς όρους. Πηγές: Eurostat, El.Stat. | Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

Με καλούς οιωνούς ξεκινάει το 2024, και με την «νέα οικονομία» να κερδίζει έδαφος

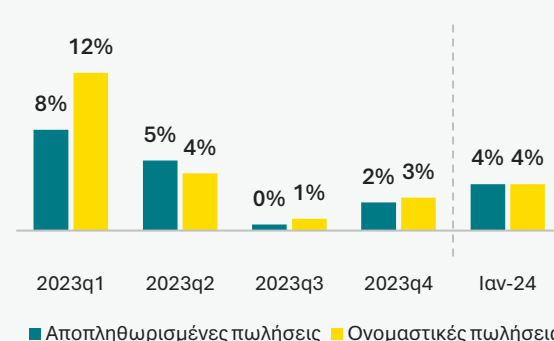
Ο επιχειρηματικός τομέας παραμένει αισιόδοξος (βλ. πρόδρομους δείκτες στο [παράρτημα](#)) και σε συνδυασμό με τις προοπτικές ισχυρότερης ανάπτυξης στην ΕΕ (+0,9% το 2024 από +0,5% το 2023^[1]) και την αξιοποίηση των ευρωπαϊκών πόρων για έργα υποδομών και ψηφιακής αναβάθμισης, δημιουργεί προϋποθέσεις για επιδόσεις της τάξης του 4% σε αποπληθωρισμένους όρους το 2024. Μάλιστα, οι πρώτες ενδείξεις από τις πωλήσεις μεγάλων επιχειρήσεων τον Ιανουάριο αποτυπώνουν την τάση ανάκαμψης ύστερα από το αδύναμο 2ο εξάμηνο του 2023 (+3,6% έναντι +1,3%).

Ωστόσο, το 2024 παραμένει έτος προκλήσεων, καθώς οι επιχειρήσεις καλούνται να λειτουργήσουν σε περιβάλλον έντονης αβεβαιότητας (υψηλό 40 ετών^[3]), με την οικονομία να δοκιμάζεται από τον πληθωρισμό και τις κοινωνικές αναταραχές που προκαλεί (βλ. πανευρωπαϊκές αγροτικές κινητοποιήσεις), την εγχώρια καταναλωτική εμπιστοσύνη να βρίσκεται υπό πίεση, και τις γεωπολιτικές εξελίξεις να αναδεικνύουν ή να εντείνουν προβλήματα ενεργειακού εφοδιασμού και εφοδιαστικής αλυσίδας (ενδεικτικά, μείωση 40% στις διελεύσεις από το Σουέζ στο 1^ο τρίμηνο 2024). Παράλληλα, οι επιχειρήσεις καλούνται να διαχειριστούν φαινόμενα που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή και επηρεάζουν την οικονομία σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

Κοιτάζοντας σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα (πέρα από συγκυριακούς κλυδωνισμούς), το στοιχείο που εκτιμάται ότι θα αφήσει βαθύ αποτύπωμα είναι η συνεχής άνοδος των κλάδων της «νέας οικονομίας^[2]» όπως IT, βιομηχανία υψηλής τεχνολογίας, κλάδος R&D (ενδεικτικά οι δαπάνες R&D έφθασαν 0,9% του ΑΕΠ το 2023, από 0,3% το 2011). Ήδη ο τομέας «νέας οικονομίας» αυξάνει συνεχώς μερίδιο στις επιχειρηματικές πωλήσεις (10,9% το 2023, από 7,6% το 2019), με το 2023 να πετυχαίνει τριπλάσιο ρυθμό ανάπτυξης από το λοιπό επιχειρηματικό τομέα (11,2% έναντι 2,8% αντίστοιχα), τάση που αν συνεχιστεί μπορεί να οδηγήσει σε μερίδια της τάξης του 20% έως το 2030. Με τις έμμεσες θετικές επιδράσεις να διαχέονται στο σύνολο των κλάδων, η διαμόρφωση αυτού του νέου πρότυπου επιχειρηματικής οικονομίας στην Ελλάδα αποτελεί το υπέρτατο στοίχημα.

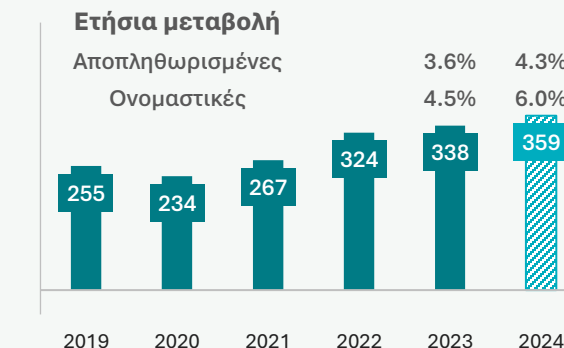
Επιδόσεις πωλήσεων Ιανουαρίου

εκτίμηση βάσει προσωρινών στοιχείων της Ελ.Στατ. για τις επιχειρήσεις που τηρούν διπλογραφικό λογιστικό σύστημα

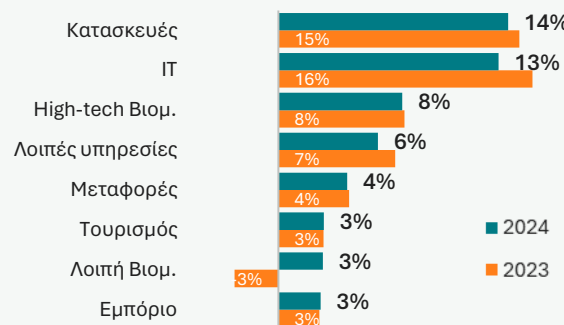
Πωλήσεις επιχειρηματικού τομέα

ποσά σε δις €

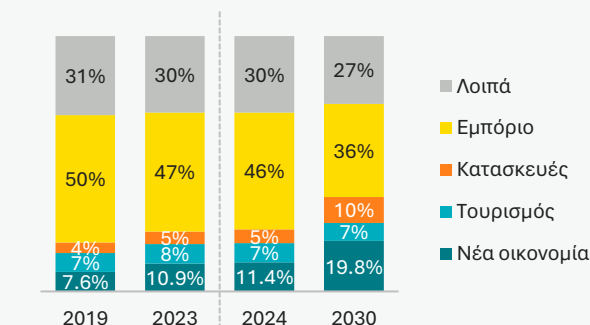
Πωλήσεις επιχειρηματικού τομέα 2024

ετήσια μεταβολή σε αποπληθωρισμένους όρους

Δομή επιχειρηματικού τομέα

συνεισφορά σε αποπληθωρισμένους όρους

[1] Βάσει των χειμερινών εκτιμήσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
 [2] Ως νέα οικονομία χαρακτηρίζονται οι κλάδοι φαρμάκου, Η/Υ, ηλεκτρικού εξοπλισμού, μηχανημάτων, οχημάτων, λοιπών μεταφορικών μέσων, IT, δικηγόρων-λογιστών, συμβουλευτικών υπηρεσιών & RD. Επιπλέον στις κατασκευές προσμετρώνται οι αρχιτέκτονες και στον τουρισμό οι αεροπορικές & θαλάσσιες μεταφορές.
 [3] Βάσει του σχετικού δείκτη του Economist που μετρά την αναφορά της λέξης αβεβαιότητα (ή συνώνυμων αυτής) στα country reports του Economist.
 Πηγές: Eurostat, El.Stat. | Επεξεργασία-Εκτιμήσεις: Εθνική Τράπεζα

Σκοπός της σειράς των τακτικών μελετών για τις Πωλήσεις είναι η σταθερή παρακολούθηση i) των επιδόσεων των κλάδων της ελληνικής οικονομίας, τόσο σε ονομαστικούς όσο και σε αποπληθωρισμένους όρους, ii) της σχετικής τους θέσης στην ΕΕ καθώς και iii) το βαθμό υλοποίησης του δυναμικού τους.

Η ανάλυση στηρίζεται σε επεξεργασία δεδομένων κύκλου εργασιών ελληνικών επιχειρήσεων (πηγή: Ελ.Στατ.) υψηλής συχνότητας (τριμηνιαία βάση για σύνολο επιχειρήσεων και μηνιαία βάση για επιχειρήσεις με υποχρέωση τήρησης διπλογραφικών βιβλίων). Εξαιρώντας μη-επιχειρηματικές δραστηριότητες (πρωτογενής παραγωγή, ενέργεια, χρηματοοικονομικές και δημόσιες υπηρεσίες), ο οριζόμενος τομέας διαχωρίζεται βάσει κωδικοποίησης NACE σε:

- 7 ευρείς κλάδους: Βιομηχανία (υψηλής τεχνολογίας και λοιπή), Κατασκευές, Τουρισμός, Μεταφορές, ICT, Λοιπές υπηρεσίες και Εμπόριο (χονδρικό και λιανικό).
- 61 αναλυτικούς τομείς δραστηριότητας βάσει ταξινόμησης διψήφιας NACE 2

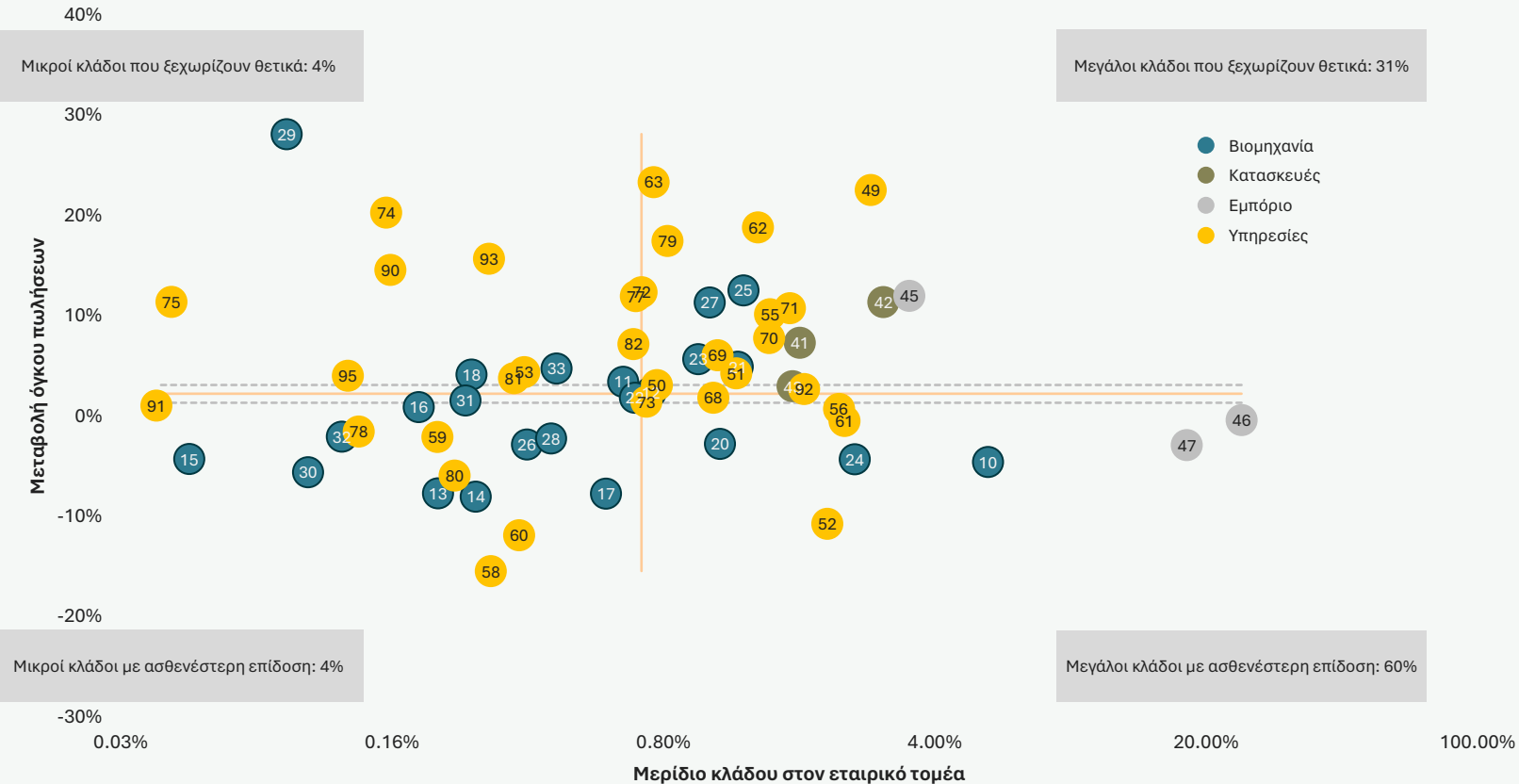
Για το σύνολο των παραπάνω δεδομένων γίνεται εκτίμηση των αποπληθωρισμένων πωλήσεων με χρήση διαφορετικού δείκτη αποπληθωρισμού για κάθε κλάδο, καθώς λαμβάνεται υπόψη κατά περίπτωση και ύστερα από αξιολόγηση η πορεία του όγκου δραστηριότητας ή/και η πορεία του δείκτη τιμών παραγωγού. Σημειώνεται ότι διενεργούνται σταυροειδείς έλεγχοι για την ομαλοποίηση ακραίων γεγονότων που μπορεί να συνδέονται με συγκεκριμένη/ες επιχείρηση/εις, με σκοπό η πορεία να είναι όσο γίνεται χαρακτηριστική των ευρύτερων κλαδικών τάσεων.

Όσον αφορά τις εκτιμήσεις μελλοντικών πωλήσεων, αξιοποιούμε ένα συνδυασμό (i) μεσοπρόθεσμων εκτιμήσεων της δυναμικής και των περιθωρίων ανάπτυξης των κλάδων (λαμβάνοντας υπόψιν τόσο δομικά χαρακτηριστικά όπως clusters όσο και συγκυριακές δυνάμεις όπως το Ταμείο Ανάκαμψης) και (ii) μακροοικονομικών συνθηκών του ευρύτερου περιβάλλοντος (όπως δυναμική επενδύσεων, εξαγωγών και πληθωρισμού).

Πωλήσεις ανά κλάδο

Περίοδος Οκτώβριος-Δεκέμβριος έναντι του αντίστοιχου διαστήματος 2022

(τομή οριζόντιου άξονα στο διάμεσο μερίδιο, τομή κάθετου άξονα στον μέσο όρο των [α] μεταβολής πωλήσεων του τομέα και [β] διαμέσου των μεταβολών πωλήσεων των επιμέρους κλάδων)

Βιομηχανία

- [10] Τρόφιμα
- [11] Ποτά
- [12] Καπνός
- [13] Υφάσματα
- [14] Ένδυση
- [15] Δέρματα
- [16] Ξύλο
- [17] Χαρτί
- [18] Εκτυπώσεις
- [20] Χημικά
- [21] Φάρμακα
- [22] Πλαστικά
- [23] Ορυκτά
- [24] Μέταλλα
- [25] Μετ. προϊόντα
- [26] Ηλεκτρονικά
- [27] Ηλεκτρ. εξοπλ.
- [28] Μηχανήματα
- [29] Οχήματα
- [30] Εξοπλ. μεταφορών
- [31] Έπιπλα
- [32] Λοιπή βιομηχανία
- [33] Επισκευές

Κατασκευές

- [41] Κτίρια
- [42] Υποδομές
- [43] Ειδ. κατασκευές
- Εμπόριο
- [45] Εμπόριο οχημάτων
- [46] Χονδρικό εμπόριο
- [47] Λιανικό εμπόριο
- Υπηρεσίες
- [49] Χερσαίες μετάφ.
- [50] Θαλάσσιες μετάφ.
- [51] Αεροπορικές μετάφ.
- [52] Logistics
- [53] Ταχυδρομεία
- [55] Ξενοδοχεία
- [56] Εστίαση
- [58] Εκδόσεις
- [59] Καλλιτεχνικές παραγ.
- [60] MME
- [61] Τηλεπικοινωνίες
- [62] Πληροφορική
- [63] Υπηρερ. πληροφορίας

[68] Real estate

- [69] Δικηγ & Λογιστ. υπηρ.
- [70] Συμβουλευτικές υπηρ.
- [71] Αρχιτέκτονες
- [72] R&D δραστηρ.
- [73] Διαφήμιση
- [74] Λοιπές επαγγ. υπηρ.
- [75] Κτηνίατροι
- [77] Υπηρ. ενοικίασης
- [78] Υπηρ. απασχόλησης
- [79] Τουριστ. πρακτορεία
- [80] Υπηρ. ασφάλειας
- [81] Υπηρ. κτιρίων
- [82] Διοικ. υποστήριξη
- [90] Τέχνες
- [91] Βιβλιοθήκες
- [92] Τυχερά παιχνίδια
- [93] Αθλητικές δραστηρ.
- [95] Επισκευές Η/Υ

Πηγές: Eurostat, El.Stat. | Επεξεργασία-Εκτιμήσεις: Εθνική Τράπεζα

Επιχειρώντας τη σκιαγράφηση του περιβάλλοντος στο οποίο θα δραστηριοποιηθούν οι ελληνικές επιχειρήσεις το 2024, διαπιστώνουμε ότι αυτές παραμένουν αισιόδοξες με σημαντικές όμως διαφοροποιήσεις μεταξύ τους, αφού κατασκευές και υπηρεσίες κινούνται πιο δυναμικά, ενώ βιομηχανία και εμπόριο επιβραδύνουν παραμένοντας όμως περισσότερο αισιόδοξοι συγκριτικά με την προηγούμενη 20ετία. Ειδικότερα :

- Οι κατασκευές ξεχωρίζουν για την «εκτόξευση» των προσδοκιών ζήτησης οι οποίες καταγράφουν ιστορικό υψηλό 20ετίας, σε αντιστοιχία με το ύψος των ανεκτέλεστων συμβάσεων που φαίνεται να υπερβαίνει τα €17δισ. Παράλληλα, οι εκτιμήσεις για απασχόληση και τιμές παραμένουν οι πλέον αισιόδοξες του εταιρικού τομέα.
- Οι υπηρεσίες διαβλέπουν επίσης σημαντική βελτίωση της ζήτησης, με τον τουρισμό και τη διαφαινόμενη ταχύτερη έναρξη της τουριστικής περιόδου να επηρεάζουν θετικά τις προσδοκίες για τη ζήτηση και την απασχόληση.
- Το λιανικό εμπόριο έχει περιορίσει σημαντικά τις προσδοκίες για την εξέλιξη των τιμών, δημιουργώντας προοπτικές αποκλιμάκωσης των πληθωριστικών πιέσεων στον κλάδο.
- Η βιομηχανία διατηρεί τις χαμηλότερες μεταξύ των κλάδων προσδοκίες ζήτησης και απασχόλησης, ενώ η επίδραση των πτωτικών τιμών στις πρώτες ύλες γίνεται πιο έντονη.

Σε επίπεδο καταναλωτών, βλέπουμε μια κάμψη της καταναλωτικής εμπιστοσύνης η οποία πιθανώς αποτυπώνει την πίεση που ασκεί στα νοικοκυριά ο πληθωρισμός, και συμβάλει στην μείωση ή καθυστέρηση υλοποίησης επιμέρους δαπανών, γεγονός που – αναλόγως της έντασης που τελικά θα λάβει – θα μπορούσε να επηρεάσει αρνητικά τις επιδόσεις του εταιρικού τομέα.

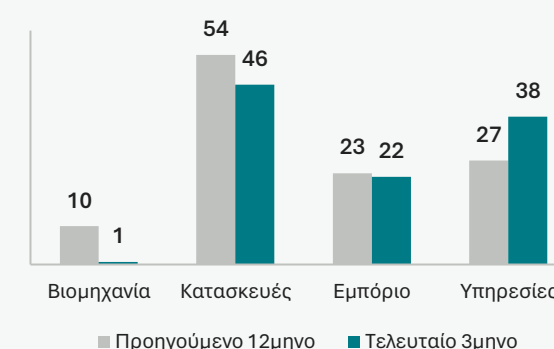
Μελλοντική ζήτηση

απόκλιση από το μακροπρόθεσμο^[2] μέσο όρο

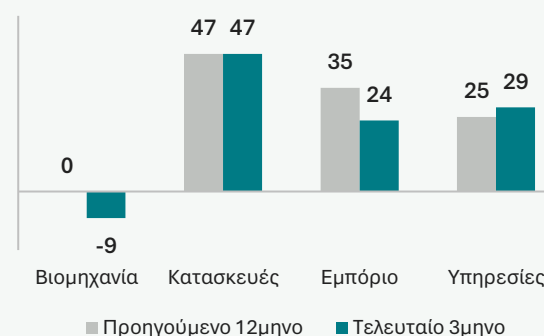
Μελλοντική απασχόληση

απόκλιση από το μακροπρόθεσμο^[2] μέσο όρο

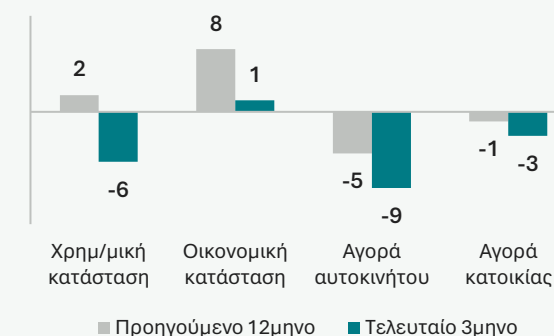
Μελλοντικές τιμές

απόκλιση από το μακροπρόθεσμο^[2] μέσο όρο

Καταναλωτική εμπιστοσύνη

απόκλιση από το μακροπρόθεσμο^[2] μέσο όρο

[1] Ως τελευταίο τρίμηνο έχει ορισθεί η περίοδος Ιανουάριος-Μάρτιος 2024.

[2] Ο μακροπρόθεσμος μέσος όρος έχει υπολογισθεί βάσει των επιδόσεων της προηγούμενης 20ετίας για τους μήνες που συμμετέχουν στις επιμέρους περιόδους.

Πηγές: European Commission | Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

Τζέση Βουμβάκη

Deputy Chief Economist

+30 210 334 1549

fvoumv@nbg.gr

Νάνσυ Κουτούζου

Head of Business Analysis

+30 210 334 1528

koutouzou.ath@nbg.gr

Γεώργιος Κ. Σακκάς

Economist

+30 210 334 1547

sakkas.georgios@nbg.gr

Θεόδωρος Γιούρας

Economist

+30 210 334 1457

giouras.theo@nbg.gr

Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης

Αιόλου 86, Αθήνα 105 51

Disclaimer

Η παρούσα έκθεση καταρτίστηκε από τη Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία εποπτεύεται από την Τράπεζα της Ελλάδος και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, και προορίζεται αποκλειστικά ως απλή αναφορά για την ενημέρωση εμπειρων και ειδικευμένων επενδυτών, οι οποίοι αναμένεται και θεωρούνται απολύτως ικανοί να λαμβάνουν επενδυτικές αποφάσεις χωρίς να βασίζονται στο περιεχόμενο της έκθεσης, δηλαδή μόνον εφόσον πραγματοποιήσουν ίδια ανεξάρτητη έρευνα σε πηγές της επιλογής τους. Η παρούσα έκθεση δεν συνιστά επενδυτική έρευνα ούτε σύσταση για έρευνα, και ως τέτοια δεν καταρτίστηκε βάσει νομικών απαιτήσεων με σκοπό τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της επενδυτικής έρευνας. Οι πληροφορίες που περιέχονται στην παρούσα έκθεση δεν συνιστούν παροχή επενδυτικών συμβουλών και σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ή να θεωρηθούν σαν πρόταση ή προτροπή για αγορές ή πωλήσεις ή προώθηση προσφοράς ή προτροπής για αγορές ή πωλήσεις ή για συμμετοχή σε σύμβαση αναφορικά με κάθε χρεόγραφο, προϊόν, υπηρεσία ή επένδυση. Οι πληροφορίες ή οι απόψεις που περιέχονται στην παρούσα έκθεση δεν επαρκούν για να στηρίξουν μια επενδυτική απόφαση – και δεν συνιστούν δήλωση ή εγγύηση όσον αφορά τις μελλοντικές επιδόσεις οποιουδήποτε χρηματοπιστωτικού μέσου, πίστωσης, συναλλαγματικής ισοτιμίας ή άλλου μέτρου της αγοράς ή της οικονομίας. Οι επιδόσεις που έχουν σημειωθεί στο παρελθόν δεν αποτελούν αξιόπιστη ένδειξη μελλοντικών επιδόσεων. Δηλώνεται δεόντως ότι τα επενδυτικά προϊόντα ενέχουν επενδυτικούς κινδύνους, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται ο κίνδυνος απώλειας μέρους ή του συνόλου του επενδύμενου κεφαλαίου. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και/ή τα συνδεδεμένα με αυτήν πρόσωπα δεν φέρουν καμία απολύτως ευθύνη για τυχόν συνέπειες (συμπεριλαμβανομένης, ενδεικτικά, της άμεσης, έμμεσης ή επακόλουθης ζημίας, της απώλειας κέρδους, και άλλων απωλειών) που προκύπτουν από τυχόν εξάρτηση ή χρήση της παρούσας έκθεσης, και δεν αναλαμβάνουν καμία νομική υποχρέωση έναντι επενδυτή που θα λάβει άμεσα ή έμμεσα την παρούσα έκθεση. Η τελική επενδυτική απόφαση πρέπει να λαμβάνεται από τον επενδυτή, και την ευθύνη για την επένδυση πρέπει να αναλάβει ο επενδυτής.

Όποια στοιχεία έχουν χρησιμοποιηθεί στην παρούσα έκθεση, έχουν ληφθεί από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες, αλλά δεν έχουν επαληθευτεί από ανεξάρτητο φορέα. Λόγω της πιθανότητας λάθους εκ μέρους αυτών των πηγών, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος δεν εγγυάται για την ακρίβεια, τον επίκαιρο χαρακτήρα ή τη χρησιμότητα οποιασδήποτε πληροφορίας. Οι πληροφορίες και οι απόψεις που περιέχονται στην παρούσα έκθεση υπόκεινται σε μεταβολές χωρίς προειδοποίηση, και δεν υφίσταται υποχρέωση επικαιροποίησης των πληροφοριών και των απόψεων που περιέχονται στην παρούσα έκθεση. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, οι συνδεδεμένες με αυτήν εταιρείες, οι εκπρόσωποί της, τα στελέχη της και/ή το προσωπικό της ή άλλα πρόσωπα που σχετίζονται με αυτήν, δεν αναλαμβάνουν καμία ευθύνη ή υποχρέωση σε σχέση με την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα έκθεση, ή για οποιαδήποτε ζημία, εν γένει, που απορρέει από τυχόν χρήση της παρούσας έκθεσης, συμπεριλαμβανομένων των επενδυτικών αποφάσεων που βασίστηκαν στην παρούσα έκθεση. Η παρούσα έκθεση δεν υποτίθεται ότι περιέχει όλες τις πληροφορίες που μπορεί να χρειάζεται ένας υποψήφιος επενδυτής. Οι αποδέκτες της παρούσας έκθεσης θα πρέπει να αξιολογούν σε ανεξάρτητη βάση τις ειδικές πληροφορίες και απόψεις που περιέχονται σε αυτήν, και να ζητούν τις συμβουλές των επαγγελματιών και οικονομικών συμβούλων της επιλογής τους σε σχέση με οποιοδήποτε επενδυτικό, οικονομικό, νομικό, επιχειρηματικό, φορολογικό, λογιστικό ή κανονιστικό ζήτημα, πριν προβούν σε οποιαδήποτε επένδυση ή πριν πραγματοποιήσουν οποιαδήποτε συναλλαγή σχετικά με πληροφορίες και απόψεις που πραγματεύεται η παρούσα έκθεση.

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. συντάξε και δημοσίευσε την παρούσα έκθεση απολύτως ανεξάρτητα από οποιαδήποτε συνδεδεμένη με αυτήν εταιρεία και, ως εκ τούτου, όλες οι δεσμεύσεις, απόψεις, προβλέψεις, αξιολογήσεις ή ενδεικτικές τιμές που διατυπώνονται στις εν λόγω εκθέσεις μπορεί να διαφέρουν ουσιαστικά από τυχόν παρόμοιες εκθέσεις οι οποίες εκδίδονται από συνδεδεμένες εταιρείες, και μπορεί να βασίζονται σε διαφορετικές πηγές και μεθοδολογίες. Η παρούσα έκθεση δεν απευθύνεται σε, ούτε προορίζεται για, διανομή προς χρήση από πρόσωπα ή οντότητες που είναι πολίτες ή κάτοικοι ή έχουν έδρα σε οποιαδήποτε τοποθεσία, κράτος, χώρα ή άλλη δικαιοδοσία στην οποία η εν λόγω διανομή, δημοσίευση, διάθεση ή χρήση αντίκειται προς τους σχετικούς νόμους, κανονισμούς ή κανόνες. Η παρούσα έκθεση προστατεύεται από τους νόμους περί πνευματικής ιδιοκτησίας και δεν επιτρέπεται η τροποποίηση, αναπαραγωγή ή αναδημοσίευση ή μεταβίβασή της, είτε άμεση είτε έμμεση, σε οποιοδήποτε τρίτο μέρος, εν όλω ή εν μέρει, χωρίς προηγούμενη γραπτή συγκατάθεση της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος. Όλες οι απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση εκφράζουν με ακρίβεια τις προσωπικές απόψεις του συντάκτη αποκλειστικά, όσον αφορά καθένα και όλα τα θέματα που καλύπτονται. Περαιτέρω, βεβαιώνεται ότι κανένα μέρος της αποζημίωσης του συντάκτη της έκθεσης δεν είχε, ούτε έχει, ούτε θα έχει άμεση ή έμμεση σχέση με τις συγκεκριμένες θέσεις ή τις απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση.

**ΕΘΝΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ**

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

